

کریدورهای حمل‌ونقل و انرژی منطقه در قالب «ترانس خزر» و بدون حضور مشخص ایران کلید خورد

گره ترانزیتی؟

شرق: چند روز پیش وزرای امور خارجه و حمل‌ونقل ترکیه، آذربایجان، قزاقستان و گرجستان نقشه راهی را برای توسعه مسیر حمل‌ونقل بین‌المللی ترانس خزر (کریدور مرکزی) برای سال‌های ۲۰۲۲-۲۰۲۷ امضا کردند. کریدور «ترانس خزر» که از سال‌ ۲۰۰۸ آغاز و از ۲۰۱۸ عملی شده، چین را به قزاقستان، جمهوری آذربایجان، گرجستان، ترکیه و سپس اروپا متصل خواهد کرد. درواقع چین که به‌دنبال دسترسی به کریدوری ترانزیتی برای تجارت بین‌المللی خویش بوده تا به اروپا، به عنوان یکی از بزرگ‌ترین بازارهای هدفش متصل شود، راه کم‌هزینه‌تر ایران را کنار گذاشته و درحال استفاده از راه جایگزین است. حالا در اثنای این پروژه بای عملی شدن طرح خطوط لوله گازی از بستر دریای خزر نیز به میان آمده: خط لوله‌ای که به علت به خطر انداختن امتیازات روسیه و ایران سال‌هاست با مخالفت این دو کشور روبه‌رو شده است؛ مخالفتی که حالا دیگر ظاهراً هیچ اهمیتی ندارد.

ترانس خزر؛ تکرار خطر خط لوله تاپی

خط لوله ترانس خزر خط لوله انتقال گاز طبیعی است که در سال ۱۹۹۶ و با حمایت ایالات متحده آمریکا و پیشنهاد این کشور طرحش عنوان شد. این خط لوله از میدان ترکمن‌باشی کشور ترکمنستان آغاز شده و از طریق بستر دریای خزر تلاش می‌شود به کشور آذربایجان و پس از آن به سایر کشورها و درنهایت به مقصد آن که کشورهای اروپایی آسیا، راه یابد. درواقع خط لوله ترانس خزر از ترکمنستان به ترمینال سنگچال کشور آذربایجان می‌رود و از طریق خط لوله (BTE) توانایی صادرات گاز طبیعی ترکمنستان به اروپا را دارد.

طبیعتاً با توجه به اینکه درحال حاضر تحریم‌های اعمال‌شده علیه روسیه، ایالات متحده و کشورهای اروپایی را در پی تأمین منابع انرژی از راه جایگزین سرگردان کرده، آنها نیز از این خط لوله شدیداً حمایت می‌کنند. این در حالی است که خطر آن از چند بعد وضعیت ایران را تهدید می‌کند. در صورت تکمیل خط لوله ترانس خزر در وهله اول نیاز ترکیه به گاز طبیعی ایران به‌شدت تقلیل می‌یابد و این مسئله در شرایطی که ایران توسط تحریم‌های ایالات متحده آمریکا مشتریان اندکی برای فروش نفت و گاز خود دارد، بسیار نامطلوب است. به خصوص حالا که

پاسخ بانک مرکزی به گزارش «شرق»

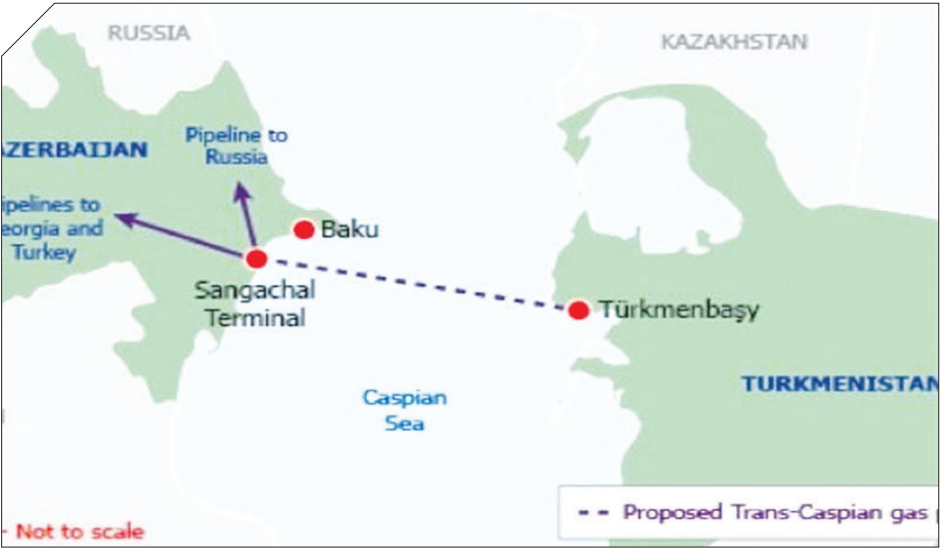
بانک مرکزی پیرو انتشار گزارش «شرق» با عنوان «بزرنگاه تورم» در تاریخ ۱۴۰۱/۹/۶ جوابیه‌ای ارسال کرده که به شرح زیر است:

بانک مرکزی به کرات توضیحات لازم درخصوص تغییرات مغیره‌ای پولی و نحوه مواجهه و مقایسه این نوع از متغیرها را با توجه به ماهیت انبهارای آنها بیان نموده و بر لزوم رهیم از مقایسه‌های دوره‌ای سطح متغیرهای اسمی نظیر نقدینگی و پایه پولی تأکید کرده است. توجه صرف به سطح متغیرهای انباره و بی‌توجهی نسبت به روند رشد چنین متغیرهایی در طول دوره مورد بررسی و اقتضانات زمانی آنها، «ناصحیح و گمراه‌کننده» بوده و توصیه می‌شود مقایسه تحولات پولی به طور خاص برای مقادس سیاستی و تحلیلی متکی بر مقایسه رشد متغیرهای مذکور متمرکز باشد. دولت سیزدهم از آغاز فعالیت خود و بدون توجه به تجربه تلخ اجرای سیاست‌های دستوری سال‌های گذشته، خود را متعهد و ملزم به رعایت انضباط مالی و مدیریت هزینه‌ها و کسب درآمدهای پایدار نموده است. کنترل تورم را با توجه به آثار وخیمی که در دهه گذشته داشته است، به عنوان یکی از اولویت‌های جدی خود مطرح و مورد پیگیری قرار داد. در این زمینه مجموعه‌ای از سیاست‌ها و اقدامات در حوزه‌های مختلف برای شناسایی و کنترل عوامل مؤثر بر تورم تدوین و مورد پیگیری و اقدام قرار گرفت که کنترل رشد ۱۲ماهه نقدینگی و کاهش تورم، نمونه‌هایی از این اقدامات می‌باشند. سایر اقدامات لازم نیز در حوزه‌هایی مانند برقراری توازن بودجه دولت و کاهش کسری بودجه با مدیریت هم‌زمان هزینه‌ها و درآمدها، مدیریت بازار ارز، اصلاح نظام بانکی و کاهش ناترازی بانکها، مدیریت انتظارات تورمی و تقویت بخش تولید و عرضه کالاها و خدمات در کشور مورد توجه و اهتمام دولت قرار داشته است.

هماهنگی کامل سیاست‌گذاری مالی و سیاست‌گذاری پولی

مهم در بانک مرکزی در راستای اصلاح نظام بانکی و روابط آن، موجبات کاهش تورم از معادل ۵٫۹۳ درصد در شهریور ۱۴۰۰ را ۱۹ واحد درصد کاهش به ۳٫۹۶ درصد در ۱۲ماهه منتهی به مهرماه سال جاری و همچنین کنترل رشد ۱۲ماهه نقدینگی شده است. تورم‌های نقطه‌به‌نقطه و ۱۲ماهه شاخص کل بهای کالاها و خدمات مصرفی در مهرماه ۱۴۰۱ نیز بیه ترتیب ارقام ۴۴٫۷ و ۳۹٫۶ درصد را ثبت کرد که نسبت به شهریورماه سال جاری به ترتیب معادل ۰٫۲ و ۰۱ واحد درصد کاهش نشان می‌دهد. بررسی تورم ماهانه شاخص بهای کالاها و خدمات مصرفی به تفکیک گروه‌های اختصاصی «کالا» و «خدمت» در مهرماه نشان می‌دهد تورم ماهانه گروه اختصاصی «کالا» ۰٫۳ واحد درصد کاهش نسبت به ماه گذشته به ۱٫۶ درصد رسید. در مقابل تورم ماهانه گروه اختصاصی «خدمت» در این مقطع ب ۱٫۴ واحد درصد افزایش نسبت به ماه گذشته به رقم ۵٫۲ درصد رسید. بررسی تحولات تورم ماهانه گروه کالا به تفکیک «خوراک‌ها» به تفکیک اقلام مختلف، مؤید کاهش تورم ماهانه اقلام خوراکی در مهرماه ۱۴۰۱ نسبت به ماه قبل از آن است. به طوری که شاخص بهای خوراکی و آشامیدنی‌ها (با ضریب اهمیت ۲۵٫۵ درصد) با ۰٫۹ واحد درصد کاهش نسبت به شهریور و ثبت تورم ماهانه ۱٫۲ درصدی، سهمی معادل ۰٫۴ واحد درصد را از تورم ماهانه شاخص کل (۲٫۹ درصد) در مهرماه سال جاری به خود اختصاص داده است.

www.sharghdaily.com | شروق روزانه

و سواحل استان گلستان، بیش از سایر کشورهای ساحلی در معرض آسیب‌های زیست‌محیطی طرح ترانس خزر قرار دارد. **چرا کریدور شرق به غرب ایران از دور رقابت خارج است؟**

در صورت توسعه پروژه کریدور ترانس خزر هم‌چنین همان‌طور که گفته شد به‌وسیله یک سیستم حمل‌ونقل دریایی ریلی جاده‌ای می‌توان محصولات آسیای مرکزی را از بندر آکتائو و کروک قزاقستان به بندر باکو در جمهوری آذربایجان منتقل و سپس با دو خط آهن گرجستان و ترکیه به نقاط مختلف اروپا منتقل کرد؛ مسیری که بدون عبور از خاک ایران و روسیه، چین و آسیای مرکزی را به اروپا متصل خواهد کرد. محمدجواد شاهجویی، کارشناس حوزه حمل‌ونقل، افزایش تلاش‌ها برای توسعه این پروژه را برای «شرق» این‌طور توضیح می‌دهد: بعد از جنگ روسیه و اوکراین به‌واسطه تحریم روسیه میزان ترانزیت کالا از کریدور ترانس-سیبری کاهش یافته پس فورواردرها و تاجرها برای اینکه بتوانند پایداری ترانزیت و تجارتشان را تأمین کنند، به دنبال مسیرهای جدید ترانزیتی هستند. در چنین فرضی کشورهای حوزه کریدور ترانس خزر هم به رهبری ترکیه سعی کردند جذب بار حداکثری به این کریدور داشته باشند. هرچند به‌واسطه محدودیت‌هایی که

رشد ماهانه پایه پولی در ماه‌های اخیر عمدتاً متأثر از تأمین اعتبارات ارزی مورد نیاز وزارت جهاد کشاورزی و وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی توسط بانک مرکزی به‌منظور جبران و هموارسازی آثار حذف تخصیص ارز ترجیحی به ترتیب برای واردات نهاده‌های کشاورزی، کالاهای اساسی و دارو (به‌واسطه اجرای طرح مردمی‌سازی و توزیع عادلانه دارو) می‌باشد که منجر می‌شود با توجه به الزامات قانونی تسویه ریالی تعهدات مذکور، رشد پایه پولی به مسیر پیش‌بینی‌شده بازگشت نماید. بنابراین همان‌طورکه تحولات متغیرهای پولی نشان می‌دهد، علی‌رغم اجرای طرح مردمی‌سازی و توزیع عادلانه بارانه‌ها و حذف ارز ترجیحی و واریز بارانه نقدی، ضمن توفیق دولت و بانک مرکزی در مهار رشد نقدینگی، همچنان رویکرد کلی دولت سیزدهم در انضباط‌بخشی به کل‌های پولی در سال جاری استمرار یافته و بازتعریف رابطه دولت و بانک مرکزی از جمله انکای بیشتر به منابع سیرده‌ای و عملیاتی‌شدن حساب واحد خزانه و همچنین استفاده محدودتر از نتخواه‌گردان خزانه در دستور کار قرار دارد.

رعایت انضباط مالی و مدیریت هزینه‌ها و کسب درآمدهای پایدار

درباره برداشت‌های مستقیم دولت از منابع بانک مرکزی لازم به توجه است با آغازبه‌کار دولت سیزدهم، بازتعریف رابطه دولت و بانک مرکزی از جمله انکای بیشتر به منابع سیرده‌ای و عملیاتی‌شدن حساب واحد خزانه و همچنین استفاده محدودتر از نتخواه‌گردان خزانه در دستور کار قرار گرفته است. در نتیجه اقدامات مذکور، خالص مطالبات بانک مرکزی از بخش دولتی از ۳۶/۹ هزار میلیارد ریال در پایان شهریور سال ۱۴۰۰ به ۲۲۷/۷- هزار میلیارد ریال در پایان شهریورماه ۱۴۰۱ کاهش یافته است که نشان‌دهنده بهبود رابطه مالی دولت و بانک مرکزی می‌باشد. همچنین دولت سیزدهم خود را متعهد و ملزم به رعایت انضباط مالی و مدیریت هزینه‌ها و کسب درآمدهای پایدار نموده است. این مهم در عملکرد شش‌ماه تحولات وضع مالی دولت نیز به‌خوبی نمایان می‌باشد. به‌طوری‌که در شش‌ماه اول سال جاری درآمدهای عمومی دولت از رشد ۵۹٫۲ درصدی برخوردار بود؛ حال آنکه هزینه‌های جاری دولت تنها با رشد ۳۰٫۷ درصدی مواجه بوده است. در نتیجه این اقدامات، کسری تراز عملیاتی با کاهش ۱۹٫۶ درصدی و کسری تراز عملیاتی و سرمایه‌ای (کسری بودجه دولت) با کاهش ۱۰۱٫۷ درصدی در شش‌ماه اول سال همراه گردیده است. در این مقطع زمانی همچنین سختگیری قشام‌گردان بانک مرکزی که واجد آثار پولی ناشی از عملیات مالی دولت است، با کاهش قابل‌توجه ۹۱٫۶ درصدی نسبت به شهریورماه سال ۱۴۰۰ همراه شود که این نشان از اهتمام دولت در جهت انضباط‌بخشی به سیاست‌های مالی دولت و هماهنگی آن با سیاست‌های پولی بانک مرکزی در یک سال گذشته بوده است. تغییر رفتار مشهود پایه پولی از زمان شروع به کار دولت سیزدهم را به طور عمده می‌توان ناشی از روابط سالم بانک مرکزی و دولت و به عنوان ضامن کنترل تورم و همچنین سختگیری قشام‌گردان در پولی‌کردن کسری بودجه و تکی بر تسویه نتخواه دولت قبل دانست. دولت سیزدهم در شروع به کار خود با کسری بودجه سنگین ناشی از عدم تحقق منابع پیش‌بینی‌شده در قانون بودجه ۱۴۰۰ مواجه بود. علاوه بر این، تسویه ۵۵ هزار میلیارد تومان تن‌خواهی که دولت قبل از بانک مرکزی برای هزینه‌های خود دریافت کرده بود به

بصره. در سمت شرق کریدور تا این اندازه با چالش مواجه نیستیم اما بهتر است مسیر افغانستان فعال و مسیر سرخس تقویت شود. او علت حذف ایران در پروژه‌های کشورهای اطرافش را این‌طور توضیح می‌دهد: سال‌ها این کشورها از ما درخواست همکاری کردند اما نگاه راهبردی در حوزه ترانزیت وجود نداشته و ما فرصت‌های جدی را از دست داده‌ایم. این در حالی بوده که طبیعتاً بار هیچ‌گاه به دلیل نداشتن مسیر ترانزیت زمین نمی‌ماند و بالاخره مسیر خودش را پیدا می‌کند، حتی اگر با هزینه و ریسک بالاتری باشد. در سال‌های اخیر کشور ما همکاری نکرده و کشورهای همسایه مجبور شده‌اند از مسیرهای دیگری استفاده کنند. برای نمونه استفاده از همین ترانس خزر هزینه و دردسر بسیار بیشتری دارد نسبت به کریدوری که می‌تواند به‌راحتی ز خاک ایران بگذرد.

ترکیه در پی تکمیل پازل رقابتی با ایران

بااین‌حال علی ضیایی، دیگر کارشناس حوزه حمل‌ونقل حذف ایران از پروژه‌های ترانزیتی اطراف را رقابت‌های ژئوپلیتیکی می‌داند که عمق تاریخی دارند. او می‌گوید: نمونه این رقابت‌ها سوریه است که کشورهایی مثل ترکیه، روسیه و… تمایلی نداشتند تا آنجا ایفای نقش کنیم اما وقتی حضورمان را آنجا تثبیت کردیم ناچار به همکاری به ما شدند. این مسئله در اقتصاد و سایر موضوعات هم صدق می‌کند؛ لازم است حضور ما به‌گونه‌ای تثبیت شود که کشورها به جای رقابت با ما همکاری کنند. او معتقد است که اگر توانسته بودیم قدرت ترانزیتی‌مان را تثبیت کنیم، چه به لحاظ دیپلماتیک و چه از نظر زیرساختی، عمرانی و اقتصادی، نمتنها کشورهای اطراف نمی‌توانستند با ما رقابت کنند بلکه به سمت همکاری با ما می‌آمدند، وقتی که این اتفاق نیفتاده طبیعتاً به سمت حذف ایران می‌روند.

ضیایی می‌افزاید: ریشه رقابت و خصومت ترانزیتی بین ایران و ترکیه به دوران صفوی بازمی‌گردد. از زمانی که عثمانی دسترسی ایران به بابل و تبریزش و اروپا را قطع کرد، این رقابت همواره وجود داشته و فقط در برخی زمان‌ها شدت با ضعف پیدا می‌کند. حالا هم ترکیه قصد دارد منطقه توراتی خودش را ایجاد و تقویت کند. برای مثال در شورای ترک سعی دارد برخی معاهدات اقتصادی را با متحدانش شکل دهد، این دقیقاً بخشی از همان پازل رقابتی تاریخی است.

دولت سیزدهم موکول شده بود. در این شرایط کار دولت سیزدهم برای جلوگیری از وخیم‌ترشدن رشد پایه پولی سخت‌تر شد. با این حال دولت سیزدهم برای حل شکاف عمیق میان منابع و مصارف خود و درنهایت جلوگیری از پولی‌شدن کسری بودجه، دو اقدام عمده را در پیش گرفت. دولت سیزدهم از یک سو تمام تلاش خود را برای کنترل هزینه‌ها به کار بست و در تخصیص بودجه صرفاً اولویت‌های اساسی کشور را در نظر گرفت. علاوه بر کنترل هزینه‌ها، دولت سیزدهم با پیگیری سیاست‌هایی موفق شد در ماه‌های باقی‌مانده از سال ۱۴۰۰ منابع خود را به مقدار چشمگیری افزایش دهد تا مایع رشد پایه پولی از ناحیه کسری بودجه شود.

هرچند متأثر از اجرای تکلیف قانونی صورت‌گرفته از سوی مجلس شورای اسلامی، مبنی بر اجرای طرح مردمی‌سازی بارانه‌ها و حذف تخصیص ارز ترجیحی و آثار تورمی آن، روند حرکتی نرخ تورم نقطه‌به‌نقطه به چهار ماه ابتدایی سال ۱۴۰۱ با روند افزایشی مواجه شد و این افزایش تا تیرماه ادامه یافت، بااین‌حال، همان‌گونه که انتظار می‌رفت پس از گذشت ماه‌های اولیه اجرای طرح و فروکش‌نمودن آثار تورمی آن، تورم نقطه‌به‌نقطه در مردادماه و شهریورماه سال جاری با کاهش همراه گردیده است. همچنین می‌بایست خاطرنشان شود بخشی از افزایش قیمت‌های داخلی متأثر از افزایش قیمت‌های جهانی عمدتاً ناشی از تنش‌های سیاسی و بین‌المللی بوده است. همچنین براساس گزارش‌های منتشرشده، در سال ۱۴۰۰ رشد تولید ناخالص داخلی با احتساب نفت و بدون نفت نسبت به سال قبل از آن (به قیمت‌های ثابت سال ۱۳۹۰) به ترتیب از رشد ۴٫۳ و ۳٫۵ درصدی برخوردار بوده است. این روند بهبود عملکرد تولید ناخالص داخلی در سه‌ماه اول سال جاری نیز تداوم داشته و تولید ناخالص داخلی با احتساب نفت و بدون نفت در سه‌ماه اول سال جاری نسبت به دوره مشابه سال ۱۴۰۰ به ترتیب رقم رشد ۳٫۸ و ۴٫۳ درصدی را ثبت نموده است. در این شرایط بود که اقدامات دولتی سیزدهم در زمینه کنترل رشد نقدینگی مشتمل بر کنترل رشد پایه پولی و خلق پول بانکی به‌عنوان عوامل تورم‌ساز گذشته آغاز شد. رهیم از پولی‌سازی کسری بودجه از طریق هماهنگی میان بانک مرکزی و ارکان اقتصادی دولت، پیگیری برنامه اصلاح نظام بانکی و کنترل بدهی بانک‌ها به بانک مرکزی، مدیریت انتظارات تورمی، اقداماتی است که در یک سال گذشته در جهت کاهش نرخ تورم آغاز شد و استمرار خواهد داشت.

تعهد به کنترل تورم کاهش آن به سطوح پایین، پایدار و پیش‌بینی‌پذیر

در مجموع، دولت خود را متعهد به کنترل تورم و کاهش آن به سطوح پایین، پایدار و پیش‌بینی‌پذیر در میان مدت می‌داند و دستیابی به این هدف را با اولویت و اهتمام بالایی در کنار اهداف دیگری مانند حمایت از رشد اقتصادی و اشتغال دنبال می‌کند. البته، تحقق این هدف مستلزم همکاری و هماهنگی مطلوبی میان ارکان مختلف تصمیم‌گیری، سیاست‌گذاری و اجرای آنها در مجموعه دولت و سایر ارکان حاکمیت است که این موضوع توسط ستاد هماهنگی اقتصادی دولت و سایر ارکان ذی‌ربط دنبال می‌گردد. بنابراین طرح ادعاهای بی‌اساس مبنی بر عدم برنامه‌ریزی دولت در پیگیری اهداف اقتصادی دور از واقعیت‌های اقتصادی کشور می‌باشد. لذا ضروری است رسانه محترم ضمن پرهیز از القای یأس و نومیدی نسبت به تحولات اقتصادی کشور با انتشار اخبار، اطلاعات و تحلیل‌های درست، معتبر و شفاف، مجموعه اقتصادی دولت را در اجرای برنامه‌های اقتصادی به‌ویژه در زمینه مدیریت انتظارات تورمی و تحقق هدف کنترل تورم باری نماید.

در پایان انتظار می‌رود کارشناسان و صاحب‌نظران محترم در ارائه آمار و اطلاعات و تفسیر آن دقت نظر بیشتری لحاظ نموده و از ارائه اطلاعات و تفسیرهای نادرست پرهیز نمایند.

گروه بهمن برترین و محبوب‌ترین غرفه در نمایشگاه خودروی اصفهان

گروه بهمن در شانزدهمین نمایشگاه بین‌المللی صنعت خودروی اصفهان در چهار روز کاری توانست عنوان برترین و محبوب‌ترین غرفه و نیز بیشترین بازدید را به خود اختصاص دهد. همچنین غرفه گروه بهمن در نظرسنجی‌ها از نظر انتخاب محصول، کیفیت و عرضه محصولات نیز رتبه عالی کسب کرد و برترین شرکت به لحاظ کیفیت از نگاه مشتریان قرار گرفت. گفتنی است در یک نظرسنجی که از هزارو ۲۱ نفر از بازدیدکنندگان از نمایشگاه صنعت خودروی اصفهان در چهار روز انجام شد، بانوان با بیشترین رای استقبال ویژه‌ای از محصولات بهمن داشتند. از سویی دیگر محصول G9 پربازدیدترین خودروی نمایشگاه محسوب شد. در همین زمینه علیرضا عاجزی، مجری شانزدهمین نمایشگاه صنعت خودروی اصفهان، ضمن قدردانی از حضور منسجم گروه بهمن در نمایشگاه یادشده، شاکله محصولات بهمن را از نظر بازدیدکنندگان بسیار مورد پسند و رضایت‌مند توصیف و حضور بخش خصوصی را سبب شکوفایی نمایشگاه خودرو برشمرد.